

ONA TILI VA ADABIYOT FANLARINI INTEGRATSIYALASHGAN HOLDA O'QITISHNING AFZALLIKLARI

Ochilova Nafosat Xayitmurodovna

Qashqadaryo viloyati Qamashi tumani 84-sonli

umumiy o'rta ta'lim maktabi Ona tili va

adabiyoti fani o'qituvchisi

ochilovanafosat108@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada ona tili va adabiyot fanlarini integratsiyalashgan holda o'qitishning afzalliklari o'rganiladi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, integratsiyalashgan yondashuv o'quvchilarning til ko'nikmalari va adabiy tushunchalarini rivojlantirishga, tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini oshirishga va fanlararo bog'liqliklarni tushunishga yordam beradi. Maqolada bu yondashuvning amaliy tatbiqi, uning samaradorligi va ta'lim tizimidagi ahamiyati muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: integratsiyalashgan ta'lim, ona tili, adabiyot, fanlararo yondashuv, o'qitish metodikasi

Аннотация: В этой статье рассматриваются преимущества интегрированного преподавания родного языка и литературы. Согласно исследованию, комплексный подход может помочь учащимся развить языковые навыки и литературное понимание, улучшить навыки критического мышления и понять междисциплинарные

связи. В статье обсуждается практическое применение этого подхода, его эффективность и значение в системе образования.

Ключевые слова: интегрированное образование, родной язык, литература, междисциплинарный подход, методика преподавания

Abstract: This article explores the benefits of integrated teaching of native language and literature. According to the results of the study, an integrated approach will help students develop language skills and literary concepts, improve critical thinking skills and understand interdisciplinary connections. The article discusses the practical application of this approach, its effectiveness and importance in the educational system.

Key words: integrated education, native language, literature, interdisciplinary approach, teaching methodology

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimida fanlararo integratsiya muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, ona tili va adabiyot kabi o'zaro bog'liq fanlarni integratsiyalashgan holda o'qitish o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini yanada samarali shakllantirish imkonini beradi. Ushbu maqolada ona tili va adabiyot fanlarini integratsiyalashgan holda o'qitishning afzalliklari, uning o'quvchilar bilim darajasiga ta'siri va amaliy natijalarini o'rganish maqsad qilib olingan.

Ona tili va adabiyot fanlarini integratsiyalashgan holda o'qitish o'quvchilarning til ko'nikmalarini rivojlantirish bilan bir qatorda, ularning adabiy asarlarni chuqurroq tushunish va tahlil qilish qobiliyatlarini ham oshiradi [1]. Bu esa o'z navbatida, o'quvchilarning umumiy madaniy saviyasini ko'tarish va milliy qadriyatlarni anglashga yordam beradi.

USULLAR VA ADABIYOTLAR TAHLILI

Ushbu tadqiqot uchun keng qamrovli adabiyotlar tahlili o'tkazildi. Mavzuga oid ilmiy maqolalar, kitoblar va o'quv dasturlari o'rganib chiqildi. Shuningdek, ona tili va adabiyot fanlarini integratsiyalashgan holda o'qitish bo'yicha tajribaga ega bo'lgan o'qituvchilar bilan suhbatlar o'tkazildi.

Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatdiki, ko'plab tadqiqotchilar fanlararo integratsiyaning ahamiyatini ta'kidlaydilar. Masalan, Abdullayeva (2018) o'z tadqiqotida ona tili va adabiyot fanlarini integratsiyalashgan holda o'qitishning o'quvchilar savodxonligiga ijobiy ta'sirini ko'rsatib bergan [2]. Shuningdek, Umarova (2020) integratsiyalashgan yondashuvning o'quvchilarning tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishdagi rolini ta'kidlagan [3].

Tadqiqot davomida quyidagi usullar qo'llanildi:

Kontent-tahlil: Mavjud adabiyotlar va o'quv dasturlarining mazmuni tahlil qilindi.

Intervyu: Tajribali o'qituvchilar bilan yarim strukturalangan intervyular o'tkazildi.

Kuzatuv: Integratsiyalashgan darslarni kuzatish orqali amaliy ma'lumotlar to'plandi.

Qiyosiy tahlil: An'anaviy va integratsiyalashgan yondashuvlar qiyosiy o'rganildi.

NATIJALAR

Tadqiqot natijalariga ko'ra, ona tili va adabiyot fanlarini integratsiyalashgan holda o'qitish quyidagi afzalliklarga ega:

Til ko'nikmalarining yaxshilanishi: Integratsiyalashgan yondashuv o'quvchilarning og'zaki va yozma nutq ko'nikmalarini sezilarli darajada oshiradi. Adabiy asarlar ustida ishlash jarayonida o'quvchilar so'z boyligini kengaytiradi, murakkab grammatik konstruktsiyalarni o'zlashtiradi va turli uslublarda yozishni o'rganadi [4].

Adabiy tushunchalarni chuqurroq anglash: Ona tili va adabiyotni birgalikda o'rganish o'quvchilarga adabiy asarlarning til xususiyatlarini yaxshiroq tushunish imkonini beradi. Bu esa adabiy tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi [5].

Tanqidiy fikrlash qobiliyatlarining o'sishi: Integratsiyalashgan yondashuv o'quvchilarni matnlarni turli nuqtai nazardan tahlil qilishga undaydi, bu esa ularning tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini oshiradi [6].

Fanlararo bog'liqliklarni tushunish: O'quvchilar ona tili va adabiyot o'rtasidagi bog'liqliklarni anglash orqali bilimlarni tizimlashtirish ko'nikmasini rivojlantiradi [7].

Motivatsiyaning oshishi: Integratsiyalashgan darslar ko'pincha an'anaviy darslarga qaraganda qiziqarliroq va jalb qiluvchi bo'ladi, bu esa o'quvchilarning o'rganishga bo'lgan motivatsiyasini oshiradi [8].

TAHLIL VA MUHOKAMA

Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, ona tili va adabiyot fanlarini integratsiyalashgan holda o'qitish o'quvchilarning nafaqat akademik ko'rsatkichlarini yaxshilaydi, balki ularning umumiy rivojlanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Til ko'nikmalarining yaxshilanishi integratsiyalashgan yondashuvning eng muhim natijalaridan biridir. Adabiy asarlar bilan ishlash jarayonida o'quvchilar turli til strukturalarini amalda qo'llash imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu esa grammatik qoidalarni quruq yodlashdan ko'ra samaraliroq hisoblanadi [4]. Shuningdek, adabiy asarlarning til xususiyatlarini o'rganish orqali o'quvchilar so'z boyligini kengaytiradi va turli uslublarni o'zlashtiradi.

Adabiy tushunchalarni chuqurroq anglash ham integratsiyalashgan yondashuvning muhim afzalliklaridan biridir. O'quvchilar adabiy asarlarning til xususiyatlarini tahlil qilish orqali muallif uslubi, badiiy tasvir vositalari va asarning g'oyaviy-badiiy xususiyatlarini

yaxshiroq tushuna boshlaydilar [5]. Bu esa ularning adabiy tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Tanqidiy fikrlash qobiliyatlarining o'sishi integratsiyalashgan yondashuvning yana bir muhim natijasidir. O'quvchilar matnlarni ham til, ham adabiyot nuqtai nazaridan tahlil qilish orqali turli perspektivalardan fikrlashni o'rganadilar [6]. Bu ko'nikma nafaqat akademik faoliyatda, balki kundalik hayotda ham muhim ahamiyatga ega.

Ona tili va adabiyot fanlarini integratsiyalashgan holda o'qitishning afzalliklari aniq bo'lsa-da, bu yondashuvni amaliyotga tatbiq etishda ba'zi qiyinchiliklar ham mavjud. Birinchidan, o'qituvchilardan har ikkala fan bo'yicha chuqur bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishni talab etadi. Ikkinchidan, integratsiyalashgan darslarni rejalashtirish va o'tkazish ko'proq vaqt va resurs talab qiladi [9].

Bu muammolarni hal qilish uchun quyidagi strategiyalarni qo'llash mumkin:

O'qituvchilarni maxsus tayyorlash: Integratsiyalashgan yondashuv bo'yicha maxsus kurslar va seminarlar tashkil etish orqali o'qituvchilarning malakasini oshirish mumkin.

Hamkorlikda ishlash: Ona tili va adabiyot o'qituvchilari birgalikda dars rejalarini tuzish va o'tkazish orqali bir-birlarining tajribasidan foydalanishlari mumkin.

Resurslarni optimallashtirish: Integratsiyalashgan darslar uchun maxsus o'quv materiallari va resurslar yaratish zarur.

Moslashuvchan o'quv dasturi: O'quv dasturini integratsiyalashgan yondashuvga moslashtirish va unga etarli vaqt ajratish kerak.

Baholash tizimini takomillashtirish: Integratsiyalashgan ko'nikmalarni baholash uchun yangi mezonlar ishlab chiqish lozim.

XULOSA

Ona tili va adabiyot fanlarini integratsiyalashgan holda o'qitish zamonaviy ta'lim tizimining muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Bu yondashuv o'quvchilarning til ko'nikmalari va adabiy bilimlarini kompleks ravishda rivojlantirish imkonini beradi. Shuningdek, tanqidiy fikrlash, tahlil qilish va ijodiy yondashish kabi muhim ko'nikmalarni shakllantirishga yordam beradi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, integratsiyalashgan yondashuv o'quvchilarning akademik ko'rsatkichlarini yaxshilash bilan birga, ularning umumiy rivojlanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Bu yondashuvni samarali tatbiq etish uchun o'qituvchilarni maxsus tayyorlash, resurslarni optimallashtirish va o'quv dasturlarini moslashtirishga e'tibor qaratish lozim.

Kelajakda bu sohada yanada chuqurroq tadqiqotlar o'tkazish, integratsiyalashgan yondashuvning uzoq muddatli ta'sirini o'rganish va uni boshqa fanlar bilan bog'lash imkoniyatlarini ko'rib chiqish zarur. Bu esa ta'lim sifatini yanada oshirish va o'quvchilarni zamonaviy dunyoga yaxshiroq tayyorlash imkonini beradi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Абдуллаева, Қ. (2018) Она тили ва адабиёт фанларини интеграциялаш асослари. Тошкент: Ўқитувчи
2. Умарова, М. (2020) 'Интеграциялашган ёндашувнинг ўқувчилар танқидий фикрлаш қобилиятларини ривожлантиришдаги роли', Педагогик таълим, 3(2), pp. 45-52
3. Саидов, Ў. (2019) Адабиёт дарсларида тил кўникмаларини ривожлантириш. Самарқанд: СамДУ нашриёти
4. Каримова, З. (2021) 'Она тили ва адабиёт фанларини интеграциялашган ҳолда ўқитишнинг инновацион усуллари', Замонавий таълим, 5(3), pp. 78-85

5. Ҳасанов, Б. (2017) Адабий таҳлил асослари. Тошкент: Академнашр
6. Ёқубов, И. (2022) 'Интеграциялашган ёндашув орқали ўқувчиларнинг ижодий қобилиятларини ривожлантириш', Халқ таълими, 4(1), pp. 112-120
7. Раҳимова, С. (2020) Фанлараро алоқадорлик ва унинг аҳамияти. Бухоро: БухДУ нашриёти
8. Тўраев, А. (2021) 'Интеграциялашган дарсларнинг ўқувчилар мотивациясига таъсири', Педагогик инновациялар, 2(4), pp. 67-74
9. Мирзаева, Н. (2019) 'Она тили ва адабиёт фанларини интеграциялашган ҳолда ўқитишдаги муаммолар ва ечимлар', Тил ва адабиёт таълими, 7(2), pp. 23-30